

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO :1991/14

KARAR NO :1991/15

ÖZET :Karabük Demir Çelik İşlet-

melerinde memur statüsünde çalışmak-
ta olan davacının, idarece kendisine
ödenmeyen tedavi ve yardım giderlerin
nin tahsili istemiyle açtığı davanın
idari yargı yerinde görülmesi gerek-
tiği hk.

K A R A R

Davacı : Hikmet Karakaş

Vekili : Av.İmral Eren- KARABÜK

Karşı Taraf : Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Müessese Müdürlüğü- KARABÜK

Vekili : Av.Necdet Avcı- KARABÜK

O L A Y : Demir Çelik işletmelerinde montaj müdürü olan davacı ve eşi
10.5.1984 gün ve 19/617 sayılı ve 9.8.1984 gün ve 29/271 sayılı yönetim kurulu
kararıyla eşin tedavisi için ABD'ne gönderilmişlerdir.

Müessese daha sonra, gönderme işleminin, Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı
ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğine aykırı olduğu gerekçesiyle 10.1.1985 gün ve 2/31
sayılı Yönetim Kurulu Kararıyla ilk iki kararı geri almış ve hasta ve refakatçisi
için yapılan tüm masrafların borçlandırılmasına karar vererek adli yargıda alacak
davası açmıştır.

Karabük 2.Asliye Hukuk Mahkemesi; 18.3.1986 gün ve E.1985/232, K.1986/67
sayıyla: Yargıtayın 27.1.1973 gün, E.1972/6, K.1973/2 sayılı İçtihadı Birleştirme
Genel Kurulu Kararı ve bilirkişi raporundan bahisle davalı (Hikmet Karakaş)'ın ken-
disine ödenen tedavi giderlerinden haksız olarak yararlanmadığının anlaşıldığı ge-
rekçesiyle davayı reddetmiş karar, Yargıtay 3.Hukuk Dairesinin onayından geçmek
suretiyle kesinleşmiştir.

Bu arada davacı; eşinin yurt dışındaki tedavi giderlerinin karşılanmaması-
na ve 10.5.1984 gün 19/617 sayılı olup yahlışlıkla alındığı ileri sürülen yönetim
kurulu kararı uyarınca ödenen avansın istirdadına ilişkin 10.1.1985 gün ve 2/31
sayılı yönetim kurulu kararının iptali istemiyle idari yargıda dava açmıştır. Anka-
ra 1.İdare Mahkemesi 6.11.1985 gün ve 194-618 sayıyla; idarelerin tesis ettikleri
hukuka aykırı işlemlerini ve bunlara dayalı ödemelerini istikrar ilkesini gözeterek
her an geriye alabileceği, olayda davacı lehine doğmuş kazanılmış bir hak bulun-
madığı, mahkeme kararı olmaksızın ödemelerin maaştan kesinti yoluyla tahsilinde
isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle davayı reddetmiş, karar Danıştay 5.Dairesin-
de onanmıştır.

Davacı, kendisine ödenen avans kafi gelmediğinden yaptığı 1114 Dolar fazla
harcamanın tahakkukta nazara alınmadığını, vaki başvurusunun idarece reddedildiği
ileri sürülerek bu döviz karşılığı Türk Parasının faiz, ücreti vekalet ve mahkeme
masraflarıyla birlikte ödenmesi istemiyle 18.3.1988 gününde adli yargıda alacak
davası açmıştır.

Karabük Asliye Hukuk Mahkemesi; 16.2.1989 gün ve E.1988/84, K.1989/39

sayıyla; idarenin hatalı kararı yüzünden davacıya zarar vermiyeceği gerekçesiyle davayı kabul etmiş, temyiz edilen karar Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 28.11.1989 gün ve 5090/9149 sayılı kararı ve ; olayda taraflar arasında bir atama tasarufu bulunduğu davacının ödetilmesini istediği tedavi yardımının özlük hakları niteliğinde olup bu sebeple davaya bakma görevinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle bozmuş ; bozma kararına uyan mahkeme 20.2.1990 gün ve 11/54 sayıyla görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İdari yargı yerinde aynı istekle 18.6.1990 gününde, açılan davada Zonguldak İdare Mahkemesi; 22.11.1990 gün ve 291/543 sayıyla davayı süre aşımından reddetmiştir. Karara karşı Zonguldak Bölge İdare Mahkemesine yapılan itiraz üzerine Bölge İdare Mahkemesi 28.2.1991 gün ve 59 sayıyla ve süre aşımına değinilmeksizin İdari Yargıda dava açılabilmesi için ilgilinin subjektif bir hakkının idarenin hukuki sorumluluğunu gerektiren bir idari işlem, eylem ve sözleşmeye ihlal edilmiş olmasının şart olduğu: idarenin hukuki sorumluluğundan söz edilebilmesi için zarara sebebiyet veren idari eylem ve işlemin ya bir hizmet kusuru niteliğinde olması veya kusursuz sorumluluk ilkesinin uygulanmasına uygun bulunması gerektiği, oysa olayda zarara sebebiyet veren, açıkça hukuka aykırı olan ve daha sonra iptal edilen yönetim kurulu kararlarının idari davaya konu edilebilecek nitelik taşımadığı, bunun böyle olduğunun Karabük 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin idarenin alacak davasının reddine ilişkin kararı ile davacının Danıştayca onanan Ankara 1. İdare Mahkemesinde, son yönetim kurulu kararının iptali istemiyle açtığı davanın reddine dair kararlardan da anlaşıldığı, başka bir deyişle olayın, idarenin hukuki sorumluluğunun bulunmadığını gösterdiği belirtilerek kamu görevlilerinin yasalarla yetkili kılındıkları konularında görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmekle yükümlü buldukları, bu göreviyaparken meydana gelen zararlarda kişisel kusurun sözkonusu olduğu, ortada hizmet kusurunun bulunmadığı Anayasa'nın 129. maddesi ve 657 sayılı Kanununun 13. maddelerinin de kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının kendilerine rücu edilmek kaydıyla idare aleyhine açılabilmesinin belirtildiği, bu tür davaların Borçlar Kanununun 41. maddesi uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna vararak 2577 sayılı Kanunun 45., 2247 sayılı Kanunun 20. maddeleri hükümleri uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Yılmaz Aliefendioğlu'nun Başkanlığında, Hüseyin Örmeci, Kamil Kadıoğlu, Rüştü Altay, Aysel Pekiner, Osman Şimşek ve Ali Hüner'in katılmaları ile yaptığı 8.7.1991 günlü toplantıda geçici raportör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı Erkal Evliyaoğlu ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinçin, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kurumda kamu görevlisi olarak çalışan davacının özlük haklarına ilişkin alacağının idari yargı yerinde çözümlenmesi gereken bir tam yargı davası olduğu, bu nedenle Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin başvurusunun reddi gerektiği yolundaki yazılı ve sözlü düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, eşinin yurt dışında tedavisi sırasında refakatçi olarak bulunan davacının fazladan yaptığı masrafında idare tarafından ödenmesi gerektiği iddiasıyla açılmıştır.

Türkiye Demir Çelik İşletmeleri 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi, tüzelkişiliği haiz, faaliyetlerinde özerk bir kamu iktisadi kuruluşudur.

Kamu İktisadi Kurumlarının personel rejimi, 22.1.1990 gün ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle düzenlenmiştir. Kararnamenin 3. maddesinin (a) bendinde teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda hizmetlerin memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle görüleceği belirtilmiştir. Aynı maddenin (b) bendinde: Teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları hizmetlerin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri, genel müdür, genel müdür yardımcısı teftiş kurulu başkanı, kurul ve daire başkanları, müessese, bölge, fabrika, işletme ve şube müdürleri, müfettiş yardımcıları ile kadro ünvanları ekle I sayılı cetvelde gösterilen diğer personel eliyle görülür ve bu kadrolara atanan personel atandıkları kadrolarda sözleşmeli olarak da çalıştırılabilirler, denilmektedir.

Maddede söz konusu edilen I sayılı cetvel, 29.1.1990 gün ve 20417 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan genel idare hizmetleri kadrolarına ilişkindir.

Dosyanın incelenmesinden davacının, davalı idarede Montaj Müdürlüğü görevinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Davacı kamu iktisadi kuruluşlarında asli ve sürekli görevde çalışan daimi kadrolu bir memurdur. Personel ile kurum arasında ki ilişki, hizmet aktinden doğmuş olmayıp, tayin tasarrufu ile kişiyi memur stütüsüne sokan kamu hukuku alanında idari düzenlemelerle tesis edilmiştir.

Davalı idare 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre bu kararname ile saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabi ise de; bu hüküm idarenin günlük işlerinde ve üçüncü kişilerle olan ilişkilerini kapsamaktadır. Olayda davacı üçüncü kişi olmayıp atama tasarrufuyla göreve alınan kamu görevlisidir ve dava konusu işlemde bu görevlinin özlük haklarından olan tedavi ve yardım giderlerinin ödenmesine ilişkindir. Davacının statüsüne göre bu istek, adli yargıda çözümlenecek bir alacak davası niteliğinde değildir. Dava konusu alacak idari bir işleme dayalı tam yargı davasıdır. Tam yargı davalarının çözüm yeride İdari Yargı olduğundan Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin başvurusunun reddi gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın İdari Yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 2247 sayılı

Kanunun 20. maddesi uyarınca vaki 29.2.1991 gün ve 59 sayılı başvurusunun reddine 8.7.1991 gününde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.

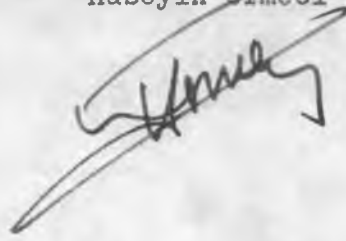
Başkan

Yılmaz ALİFENDİOĞLU

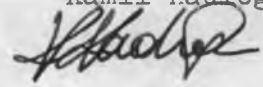
Üye

Hüseyin Örmeci

Üye

Kamil Kadioğlu

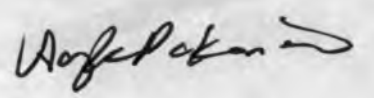
Üye

Rüştü Altay

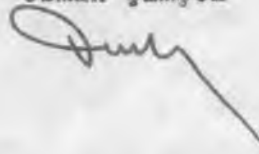
Üye

Aysel Pekiner

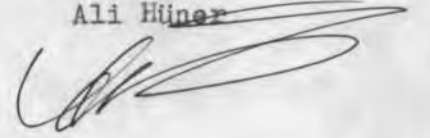
Üye

Osman Şimşek

Üye

Ali Hüner

S/Y

Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

